

**MADE IN
SZEGED**

Világjáró női cipők

Szeged a cipőgyártásról is híres; a bocskorok, papucskok készítésén túl a cipész-mesterek tudásáról is. Vég-eredményben azt is mondhatjuk, jelenleg nem egy, hanem két cipőgyára van a városnak, hisz az Április 4. Cipész és Papucskészítő Ktsz már jelentős közpüzemmé nőtte ki magát az utóbbi évtizedben. Az is hozzátehetjük: ez a szövetség nagy tételeket exportál, a náluk gyártott férfi cipők jó néhány országban elkerülnek, sok külföldi utat „bejárnak” — a Szovjetuniótól Angliáig. Ezáltal azonban azt a nagyobb arányú exporttevékenységet vesszük nagyító alá, amelyet a Minőségi Cipőgyár szegedi gyára folytat.

Néhány adat a nacionáléból. 1905 óta van Szegeden cipőgyár. Kisebbség jár még az igazsághoz, hogy úgy mondjuk; cipőüzem, hisz a felszabadulásig mindössze 70–80 főt foglalkoztattak itt, Férfi- és női cipőket gyártottak, napi 100–120 pár volt a termelés.

1949-ben államosították a gyárat, s 1963 áprilisában alakult meg mai formájában a Minőségi Cipőgyár szegedi gyára. A gyár azóta kimagasló eredményeket ért el, jelenleg is birtokosa a Minisztertanács és SZOT Vörös Vándoroszlojának, de ez már szinte hagyomány-nak számít náluk, hiszen 1966 óta minden évben elnyerték.

Az államosítás évében 211 ezer pár volt a termelés, ekkortájt is főként női cipőf, kis mennyiségben gyermekcipőt gyártottak a szegediek. Innen származhat a kivitel kezdeteit, a termelésnek akkor még nem egészen tíz százaléka ment exportra, a szocialista országokba. Jól érzékelhető, a kivitel növekedése az alábbi adatokkal: jelenleg napi 6 ezer párat állítanak elő a cipőgyári szalagokon, s az évi export aránya 65–60 százalék. Különösen az utóbbi 10–12 évben volt jelentős az exporttevékenység. 1969-ben 1 millió 362 ezer pár női cipő került ki a szegedi gyárból, ebből 866 ezer párat a határokon túra szállítottak.

A kivitel nagy része — 80 százaléka — a szocialista országokba utazik: a Szov-

jetunióba, Lengyelországba, Csehszlovákiába, az NDK-ba, Romániába, Bulgáriába és Mongóliába. Nincs csak a szocialista országokban, hanem a tőkés piacon is megtalálható termékek, jóformán egész Európában. Az utóbbi években állandó megrendelőként jelentkeznek olyan tőkés országok vállalatai is, ahová korábban soha sem szállítottak. Így például Finnországban, Dániában, Norvégiában, Ausztriában, Svájcban, Belgiumban és Hollandiában sikerült kapcsolatokat kialakítani, piacot hódítani. A felsoroltakon kívül, kevésbé rendszeresen, de exportálnak Kanadába, Közép-Amerikába, s afrikai államoknak is.

A Minőségi Cipőgyár szegedi gyára a női cipők gyártására rendezkedett be, ezt igyekeznek tökéletesíteni, fejleszteni, és — a divát irányzatokat követve — idényenként megújítani. Női félcipőket, újranevezett pumspiciket és a legkülönbözőbb szandálokat készítenek az üzem dolgozói, akiknek nagy része, mintegy 78 százaléka nő. A gyártmányok kivitele igen változatos, a divatigények mellett igyekeznek kelégetni a partnerek speciális kívánságait is. A cipőfélésszerek változatos anyag- és színösszetételűek. A borjú- és marhaborszok mellett egyre többet „szerepeltetik” a lakkbőröket, és a műlakkféléseket. Fekete, fehér és barna alapszíneken kívül a legkülönbözőbb paszelszíneken készülnek a csinos exportcipők.

Evről évre növekszik a modellek száma — tavaly 78-ról 133-ra ugrott ez a szám —, eképpen is igyekeznek növelni a kínálatot, s ezzel fokozni a versenyképességüket. Változatos fazonban, különféle sarokfajtákkal, s emellett új, meg új díszítőelemekkel gazdagodik a gyártmánylista. Az utóbbiak — masnik, díszpántok, csatok, díszrózsák, díszgombok — alkalmazása szintén a divathoz való alkalmazkodás jegyében történt. Nyilván ennek a sokirányú tevékenységnek köszönhető, hogy állandóan bővülnek a rendelések. Ami, ha meggondoljuk, mennyire terített a világpiac, elismerésre méltó eredmény.

Hétezer gépgyártó vállalat

A különböző profilú hatalmas üzemek sokaságával és kitűnő szakképzettségű káderrel rendelkező szovjet gépgyártás Európában az első, a világon a második helyet foglalja el. Az atomreaktorokat és az űrtechnikát, a vízi erőművek turbináit, a fémkohászati és bányai berendezéseket, a traktorokat és mezőgazdasági gépeket, a Diesel-vontatókat, a villanymozdonyokat, a repülőgépeket megemlíthetjük még távolról sem soroltuk fel azokat a termékeket, amelyek a szovjet gépgyártás állít elő.

A szovjet gépgyártás több mint 7 ezer vállalatot foglal magában, ahol munkások, mérnökök, technikusok és tisztviselők tízmillió serege dolgozik. A szovjet gépgyártók a népgazdaság valamennyi ág számára a gépek és gépcsoportok ezreit készítik, igen bonyolult automata gépcsoportokhoz a létre, programvezérlésű munkagépeket konstruálnak.

Őszi szakmai konferenciák

Érdekes témákkal folytatódik az agrárégyesület megyei szervezeteinek őszi konferenciáinak. Kedden, november 24-én délelőtt, Hódmezővásárhelyen a város lakosságának élelmiszer-ellátásáról tanácskoznak Kovács Imréné, a megyei tanács elnökhelyettesének közreműködésével. Cserebő-kényben pedig a juhtenyésztésről Németh Jánosnak, az Országos Állattenyésztési Felügyelőség osztályvezetőjének irányításával. Szerdán délután a mezőgazdaság munkaerő-ellátottsága, a gépészet jelenlegi helyzete és a várható változás tendenciája szerepel napirenden. Ezt a tanácskozást Szegeden, a megyei tanács épületében rendezik, a vita vezetésére dr. Szániel Imrét, a gabona-termesztési kutatóintézet igazgatóját kérték meg. Két-ötös konferenciára kerül sor pénteken, 27-én is: Szentesen, a vásárhelyhez hasonlóan a város lakosságának élelmiszer-ellátása adja a témát — vitavezető Szőke Mátyás, a MÉM-kiállítás Iroda igazgatója —, Makón pedig Pál János, az országos lótenyésztési felügyelőség igazgatója vezeti a lótenyésztés mostani problémáit tárgyaló tanácskozást.

Igy járunk színházba

Van, aki Fecskét szív, van, aki a dupla fekete helyett esküszik a citromos teára, és van, akinek bokáján soha nem látni mást, mint fekete zoknit...

Szokásaink vannak.

Például színházjáró szokásaink. Így bizony: jegyváltó ritusaink, előadás-ki-választó megrögzöttségeink. A teátrumbarát egyetemisták negyötöde például jó előre megváltott bérlettel biztosítja helyét; egy-egy előadás közönségének minden harmadik tagját a fellépő színészek személye készíti jegyváltásra; a balet egyelőre még csak 14 százaléknál érdeklődött vonz a tisztelt publikumból.

Nagyszabású faggatózás

Szokásaink, így színházjáró szokásaink is vannak, s ezekről egy alapos és tudományos vizsgálat készült nemrégiben Szegeden.

A nagyszabású faggatózás jó feléve, még április 11-én kezdődött, amikor is Mocsár Gábor Mindenki városa című darabjának premierjén, majd e darab újabb kilenc előadásán kérdőívek várták a Szegedi Nemzeti Színház közönségét; zöld kartonlapok, kicsoda-micsoda, kit szeret — mit szeret-féle kérdésekkel. (Osztották, szedték az íveket még úgy Fidelio, meg Sakl-matt-előadáson is.)

A válaszadásra több ezer szegedi színházlátogató váltalkozott, s közülük 500-nak a válaszából vontak le a fenti példákhoz hasonló következtetéseket.

Igy megtudtuk többek között, hogy elsősorban a fiatalok járnak a szegedi színházba. A 25 éven aluliak, akik a teljes publikumnak pontosan 54 százalékát adják. S ha ehhez az arányhoz még hozzászámítjuk a külön vizsgált egyetemisták számát, csak még nyilván-

valóbb lesz a fiatalok érdeklődése.

Inkább a nők, mint a férfiak

Erdekes az a megállapítás is, amely a férfiak-nők arányára vonatkozik. Eszerint Szegeden 40 százalékban férfiak, 60 százalékban viszont nők alkotják a közönséget. A nők — akik inkább bérlettulajdonosok — főképp az alkalmazotti rétegből kerülnek ki, s színházszereplők, -barátságuk valamiféle illüziókereséssel, „menküléssel” magyarázható. Azt keresik a színpadi illúziókban, amivel nem ajándékozta meg őket a bársonyszékek, kulisszákön túli élet. Akár így is mondhatjuk: sok nő néző számára „happening”, illüzióeltő történés a színház.

A férfiakról más bizonyítványt állít ki az elemzés. Ők inkább alkalmi jegyváltók, s számukra egy-egy bemutatás, előadás inkább társadalmi esemény.

Első helyen az operett

Dr. Szentirmai László, az Egyetemi Könyvtár tudományos főmunkatársa, az országosan is ritkaságszámba menő szociológiai vizsgálat végzője még számos más konklúziót is levonhatott.

Ami az egyes műfajok kedvelését illeti: még mindig tartja megdöbbenetlenség látszó első helyét az operett. Főképp az alacsonyabb iskolai végzettségűek körében népszerű ez a zenés műfaj, de a megkeresett diplomások 34 százaléka is kedveli. E „verseny” második helyen jelenleg az operetta áll — a közönség jelentős százaléka erre a komolyabb, zenés műfajra szavazott.

Főképp a szervezők, jegyárúsítók számára lehetnek érdekesek a publikum torborzásával kapcsolatos tapasztalatok.

A bérleteknek, jegyeknek több mint a fele talál még

mindig gazdára a különböző munkahelyeken. A közönség 16 százaléka baráti ajánlásra néz meg egy-egy előadást (főképp az üzemi dolgozók, kétkézi munkások kedvelik a csoportos színházlátogatásokat).

„Kódolt” lapok

A százalékokban, szakembereknek sokatmondó tanulságokban gazdag vizsgálat eredményeit egyébként a legkorszerűbb módszerekkel, gépi úton számították ki. A zöld kartonokat — amelyeknek kérdéseit dr. Szentirmai László Kulka Eszternek, a Szegedi Nemzeti Színház lektorának segítségével állította össze — kódolták, majd az adatok átkerültek a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat lyukszalagjaira.

A tanulmányok levonása a gépi összegezés után persze még tovább folyik. Reméljük: a színházi koponyákban éppúgy, mint a téma iránt érdeklődő kutatók fejében.

Akác László

NAPI KISLEXIKON

az amatőr-filmezésről

Sokaknak vált szenvedélyévé a filmezés anélkül, hogy pecsétet ellátott, képesítést szereztek volna. A tanulóévek után nem egy ember ezt a hobbit az egész magas szintű tudja fejleszteni.

● Művészet-e?

A filmnek, mint művészetnek művelői nem csupán a hivatásos filmek. Azt, hogy melyik filmalkotás művészi, a mondanivaló mikéntje, belső tartalma és kidolgozása határozza meg. A hivatásos és az amatőr-film művészetet kizárólag az anyagi lehetőségek, a bemutatás és a forgalmazás módjai választják el egymástól.

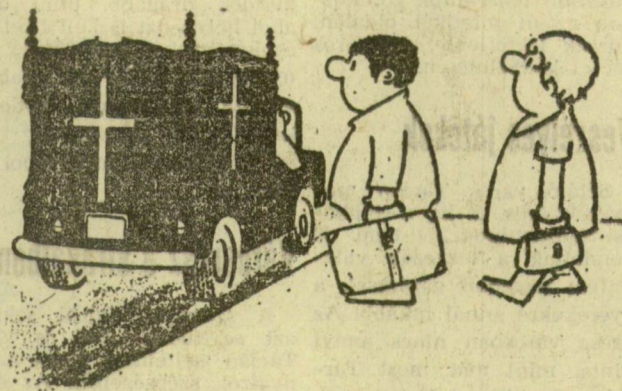
● Mi kell hozzá?

A technikai követelményeken kívül elsősorban az ötlet és az ennek nyomán kialakított filmtörténet. (A hivatásos filmtől eltérően az amatőr filmek nem feladata az általános tömegvilág kielégítése.) El kell döntenie a film készítőjének, kiknek kívánja majd bemutatni alkotását és milyen hatást akar elérni. Ennek szolgálatába kell állítania a film műfaját, mely lehet dokumentáló film, filmköltemény, oktató, ismeretterjesztő, tudományos és játékfilm, trükkfilm, valamint az avantgárd, szurrealista irányzatot képviselő kísérleti film. Végül pedig a kívánt hatás érdekében ki kell választani a legalkalmasabb művészi és technikai eszközöket.

● Közönsége?

A szűk családi körtől a világszertevali közönségig. A nyilvánosságra lehetőséget adnak a nagyobb városokban működő helyi és országos szervek. Szegeden a szakszervezetek Csongrád megyei amatőrklubja működik a Juhász Gyula Művelődési Központban, ahol kezdők részére tanfolyamot is indítottak. A filmklubnak, mely 1963-ban alakult, országos sőt világhírű alkotói is vannak. Dr. Németh András például részt vett filmjével az UNICA világszertevalon. Számos külföldi és belföldi fesztivál győztese filmjeit gyakran kéri külföldi bemutatókra.

Biztos, a taxiállomást hívtad?

Szabó László — TITKOS Súlyom József: HADVISELÉS

Képek a búvárhajón

16.

Canaris, az Abwehr főnöke, Hitler főhadiszállására igyekezett. Rossz előérzetei voltak. Már sejtette, hogy Ribbentrop külügyminiszter „eláz-tatta” őt a főhírnél. Alig egy órája kapta az értesítést, hogy kihallgatásra kell jelentkeznie helyettesével, Lahousen ezredessel, 1941 nyarat írták, Lahousen erről a napról a következőket jegyezte be később előkerült naplójába: „Hitler dührohammal fogadott bennünket. Kiabált és szitkozódott. Szinte hisztériának tűnt. A roham csúcán azt követelte Canaristól, magyarázza meg, hogyan kerülhetett sor az árulásra.”

— Magyarázza meg, admirális úr, hogyan történhetett ilyesmi?! — kiabált a főhírnél. — Hogyan? Követtem, hogy magyarázatot adjon.

Es minél hangosabban ordított Hitler, Canaris tengernagy annál mélyebbre hajolt. Kivárta, amíg lecsillapodik a főhírnél első dühé, hiszen az Abwehr főnöke jól ismerte vezérének lobbanékony, könnyörtelen természetét. Amikor Hitler már csak dadogni tudott a kimerültségtől, megszólalt:

— Mein Führer — kezdte nyugodt hangon. — Bizonyosra veszem, hogy emlékszik még azokra a nehézségekre, amelyekkel a múltban szembe-találkoztunk az Egyesült Államok területén. Bizonyára emlékszik még arra is, hogy amikor átvett az Abwehr parancsnokságát, megállapítottam az közöltem önnel, hogy mindenekelőtt teljesen át kell szerveznünk amerikai hálózatunkat. Azt is tudja, főhírnél, hogy az FBI már fényt derített egyszer tevékenységünkre, és ébersége azóta sem csökkent irántunk. Hiába volt minden ellenintézkedésünk, vereséget szenvedtünk. Most viselünk kell ennek a csapásnak minden következményét...

Hitler alig kapott levegőt a hallottaktól, csupán egy lesújtó pillantást vetett a tengernagyra. Hogy elakadt a száva, annak nem utolsósorban az volt az oka, amit Canaris, bár a legnagyobb tisztelettel, de a fejére olvasott...

A főhírnél még arra sem pazarolt szót, hogy el-bocsássa beosztottjait, csak egy kézlégintéssel adta Canaris és Lahousen tudomására, hogy távozhattak.

E rövid beszélgetés előzményeit Hitler is ismerte. Amikor Canaris 1935-ben az Abwehr, vagyis a német katonai hírszerző szolgálat élére került, a német kémiszervezet tevékenysége rendszertelen, sőt zűrzavaros volt. A náci párt tagjai — Hitler hatalomra kerülése után — két év alatt beszivárogtak a kémiszolgálatba, és Canarisnak tudomására hozták, hogy a német kémhálózat csak a Gestapóval együttműködve dolgozhat. Pedig Canaris tudta, hogy Heydrich biztonsági szolgálata — a Sicherheitsdienst, vagyis a Gestapo hírszerző és kémelhárító szolgálata — harcot kezdett az Abwehr ellen, és ennek a harcnak a jegyében saját szakállára kez-

dett kémkedni az Egyesült Államokban. Az Abwehrnek bele kellett tehát nyugodnia, hogy munkáját tulajdonképpen kompromittálták. Tény, hogy a náci hírszerzők annak idején egészen „amatőr” módon dolgoztak az Egyesült Államokban, és Canarisnak később sem sikerült megtudnia, vajon az FBI emberei milyen mértékben épültek be a náci kémiszervezetbe. A harmincas évek vége felé azonban Canaris értékes adta Hitlernek, hogy a német kémiszolgálat tevékenységét megnehezítik, sőt megbénítják az ilyen egyéni akciók. Canarisék számára a helyzet akkor vált tarthatatlanná, amikor Hitler utasította őket, hogy kezdjenek tárgyalni egy Rumrich nevű szudétánérettel, aki állítólag az Egyesült Államokban kitűnő kapcsolatokat tartott fenn az ottani náci párttal, s vonják be őt a hírszerző szolgálatba. Utólag kiderült, hogy ez a Rumrich kissé hóbortos, vagyis gyengeelméjű, s nyilván ennek tudták be az akcióit is, amelyekkel azonban óriási károkat okozott az Abwehrnek, Rumrich ugyanis a berlini központ tudta és beleegyezése nélkül rábeszélte az Abwehr egyik ügynökét, hogy kezdjenek együttes vállalkozásba, amelybe belevonják az USA hadseregének egyik tábornokát. Olyan tervet akartak végrehajtani, amely eleve nem kecsegtetett sok sikerrel: az USA hadseregének egyik tábornokát akarták meggyőzőssel vagy rászedéssel arra kényszeríteni, hogy adja át nekik az USA hadseregének mozgósítási tervét. Kétségtelen, hogy Rumrich meg is szerezte a mozgósítási terv hivatalos másolatát, és ennek birtokában hívta találkozásra a tábornokot egy vendéglőbe, ahelyett, hogy a tervet eljuttatta volna Berlinbe.

(Folytatjuk.)